SABAGIRO UŽ NE!

RUSKO, GRUZIE, ARMÉNIE A DALŠÍ ZEMĚ

OČIMA MLADÉHO DOBRODRUHA

MARTIN SUROVEC

Martin Surovec

SABAGIRO UŽ NE!

Rusko, Gruzie, Arménie a další země očima mladého dobrodruha

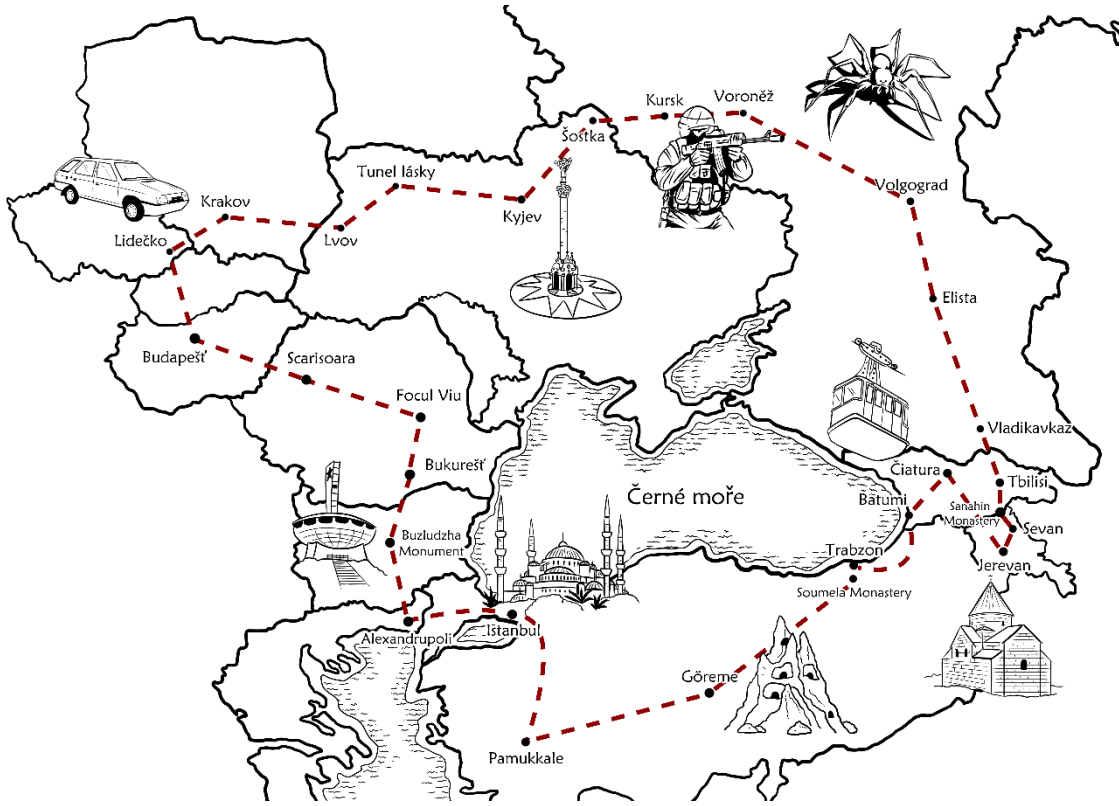
Kursk
Voroněž
Šostka
Tunel lásky
Krakov
Kyjev
Volgograd
Lidečko
Lvov
Elista
Budapešť
Scarisoara
Focul Viu
Vladikavkaz
Bukurešť
Čiatura
Černé moře
Tbilisi
Batumi
Sanahin Monastery
Buzludzha Monument
Sevan
Trabzon
Jerevan
Soumela Monastery
Alexandrupoli
Istanbul
Göreme
Pamukkale

OBSAH

Zrození myšlenky	6
Vraty od chléva rovnou na Ukrajinu	9
Romantické chvíle v Tunelu lásky	13
Pochmurný Majdan	21
Noční střelba	27
Chlupáči	37
Vyprahlými polopouštěmi dále na jih	43
Okradeni policajty	48
Čarovná Gruzie	60
Želvy, krávy a jiné zvířectvo	67
Tajemný Sanahin	70
Tak už pojeďme!	79
Jedovatí hadi	81
Od opilého mechanika s jedním okem až ke stalinovské lanovce	90
Poznáváme město Batumi očima automechaniků	99
Už domů? Ani náhodou!	105
Kámen, nůž, čaj a koule	112
Obří mraveniště	120
Dům naruby	126
Bavlněný hrad	131
Další vybarvený stát na mapě světa	141

BUZLUDZHA MONUMENT 144
FOCUL VIU 150
ZUŘIVÍ PSI NÁS ŽENOU DO NEMOCNICE 154
PEȘTERA SCĂRIȘOARA 160
VÍTEJTE DOMA! 166
VÝPRAVA V ČÍSLECH 169
COPYRIGHT 171
POUŽITÉ ZDROJE 172

Zrození myšlenky

Dýcháme neuvěřitelně čistý vzduch, doslova nás nutí k hlubokým nádechům, polykáme jej plnými doušky. Pozorujeme, jak nárazový vítr strhává z větví poslední listy a posílá tak všechny stromy spát. Na obzoru běží několik srn, které jako každý jiný rok právě začínají svůj boj o přežití. Do rozmáčené krajiny se pomalu vkrádá tma, bláto kolem nás neslyšně pokrývají první vločky sněhu. Nastává zima.

Půda naštěstí nestihla zmrznout, a díky tomu bez potíží hrabeme díru na dvě pídě hlubokou. Se zahradnickou lopatkou se to ryje samo. Vedle podpalujeme napůl mokré roští, ze kterého po delší době neochotně vychází drobný plamínek. Čím je větší, tím více dřeva si žádá. Jakmile dosahuje až k pasu, naházíme do něj ploché kameny nasbírané v okolí. Máme štěstí, žijeme na Valašsku, kde o ně člověk doslova zakopává. Dneska budeme opatrní, mokré kameny často praskají a ustřelený kus v našem oku by potěšil asi jen prodejce skleněných očí.

Z nejbližšího stromu trhám mladé syrové větvičky, zatímco Šupl sbírá skrz naskrz promočený mech na nedaleké skalce. Hodil by se sušší, ale teď si příliš vybírat nemůžeme.

„V létě bych někam vypadnul," nadhodí Šupl s plnou náručí mechu.

„Do Chorvatska?" ptám se ironicky.

„Tam si jeď sám.“

„Tak jinam.“

„Kam jinam?“

„Kameny už mají správnou teplotu, postavme pec!“ končím zbytečnou debatu.

S pomocí kusu dřeva a té parádní lopatky posuneme nažhavené kameny k vyhrabané díře. Postupně jimi vyskládáme celý vnitřek prohlubně a doprostřed pokládáme kuře naložené v lahodné česnekové marinádě. Nakonec maso přikryjeme největším placákem, takhle se krásně upeče. Už se mi sbíhají sliny, bude hezky šťavnaté a s křupavou kůrčičkou.

Další vrstvu pece tvoří syrové větvičky, které pokládáme na ploché kameny. Na ně položíme nasbíraný mech a nakonec opatrně přikryjeme hlínou tak, aby se nedostala až k naší pečínce, ale zároveň aby bránila odchodu tepla. Podle případného unikajícího dýmu poznáme netěsnost pece.

„Pojeďme někam daleko,“ pokračuji po delší době v přerušeném dialogu.

„To beru, kam?“ souhlasí bez váhání Šupl.

„Trochu se snaž, ne? Já už jsem vymyslel Chorvatsko.“

„Do vzdálených krajů, které ještě neznáme. A jel bych nějakým křápem, ať si nezničím svoje auto. Třeba na východ.“

„Co Rusko nebo Ukrajina?“

„I dál, do více zemí, nějaký okruh.“

„Nevíš, kde leží Gruzie?“ předkládám první tip, který mi připadá dostatečně exotický.

„Netuším, ale zní to lákavě, tam chci!“

„A jak výlet zaplatíme? Vyjde aspoň na padesát tisíc, ne?“

„Dáme naší výpravě zajímavý název a vybereme peníze na internetu, to je teď moderní. Třeba na Startovači,“ přichází Šupl pohotově s řešením.

„Nebo auto polepíme reklamami a dostaneme sponzorské dary.“

„Ne, to je blbost, leda nálepku mušle Shell kvůli benzínu, ten spolkne nejvíc peněz. Víza nebo peníze na úplatky nám stejně nikdo nedá.“

„Šuple, máš recht, kašleme na žebrotu, nebudeme škemrat jako nějací ubožáci. Chceme jet my, tak si všechno i zaplatíme!“

„Na tom nesejde, stejně nikam nepojedeme.“

„Asi ne, no, ale rád bych,“ uzavírám a už se o výpravě dál nebavíme. Pečené kuře totiž začíná lákavě vonět a nás na chvíli přestává zajímat, co podnikneme kdovíkdy v létě.

Půlrok velmi rychle utekl a my otevíráme novou životní kapitolu, kdy cestování znamená naprosto vše a necestování vůbec nic. Najednou plynoucí čas neměříme v hodinách, ale v ujetých kilometrech. A už dost řečí, pohodlně se usaďte, vyrážíme na cestu!

VRATY OD CHLÉVA ROVNOU NA UKRAJINU

Tady nás máte! 😊

Nejprve mi dovolte, abych vám představil posádku. Šupl je vlevo, já vpravo a Pavel v Praze. Ne, teď vážně, uveřejnit fotky v knize si zkrátka nepřál. Na začátku výpravy ho vlastně vůbec neznáme, našli jsme ho na internetu. Protože se to ve třech lépe táhne. A také lépe platí.

Ke slavnostnímu odjezdu se scházíme ráno v sedm patnáct v Lidečku, aby nás ještě stihly vyfotit noviny. Chlap z Valašského deníku, překvapen extrémně nízkou účastí, prohlásí, že udělá jen pár fotek a zase půjde. Pravděpodobně se nechce příliš účastnit něčeho,

na čem se nepodílejí dokonce ani někteří lidé z Šuplova domu, a to jenom proto, že odmítají takhle brzy vylézat z vyhřáté postele. Jak novinář řekl, tak se i stalo. Dal si odchod, my odjezd.

Hned při startu se utrhla klička na stahování okna. Pokud by sázková kancelář přijímala tipy na čas, kdy na naší třiadvacet let staré Škodě Forman vznikne první závada, určitě by si na první minutu nevsadili ani největší skeptici. A že se jich v průběhu našich příprav našlo! Necháváme kličku kličkou, opravíme ji až na jihu, tam bude potřeba otevřít okno naléhavější.

Cestu Českem a Polskem zkracujeme na nezbytné minimum, zastavujeme pouze v Osvětimi a Krakově. Nechceme totiž trávit zbytečně mnoho času na zápraží domova. Ještě týž večer přijíždíme k polsko-ukrajinské hranici a řadíme se poslušně do fronty. Venku už panuje tma, že by člověk nepoznal černou nit od bílé. Pokud v koloně čeká nějaký muslim, vyhladovělý po celém dnu půstu, pravděpodobně právě chystá hostinu. Začal totiž ramadán.

Od celní kontroly nás dělí jen patnáct aut, ale vzápětí pozorujeme, že se řada téměř nepohybuje. O pár pozic za námi stojí podle poznávací značky Pražané. Pavel neváhá a vyráží za svými krajany. Hned po pár zdvořilostních frázích se ptá, jestli je na Ukrajině bezpečno. Oni se sice kvůli manželovi stěhují do Česka, protože ho na Ukrajině chtějí kvůli válce na Donbasu naverbovat do armády, ale jinak je prý jejich země naprosto bezpečná a nemáme se čeho obávat. Dává mi to stejný smysl jako ukrajinský celník na polské straně hranice.

Právě takový chlapík s námi za chvíli hovoří. Proč? Nevíme. Možná vycestoval za prací do ciziny. Nejprve má (oprávněné) výhrady, že nedokážeme autem trefit do určeného jízdního pruhu, kam nás zběsilou gestikulací naviguje. Zkoušíme mu ukázat noviny, že v nich jsme na titulní straně a jedeme do Gruzie. Třeba ho zajímavá expedice zaujme a bude na nás milejší. Taková finta prý občas funguje. Tentokrát však ne. Hledí na výtisk asi deset vteřin, ale výraz jeho tváře se nezmění. Přísný pohled z něj v našich očích dělá naštvaného otce, který načapal děti s první cigaretou a teď uvažuje, jak je má potrestat. Doslova nás vyhání se slovy „davaj, davaj, davaj!“ – možná i proto, že nám rozjezd trvá déle než jednu vteřinu.

Polská strana nakonec představovala pouze lekci pro začátečníky, lekce pro pokročilé měla následovat. Na ukrajinské straně na nás vyštěknul mladý celník, že chce vidět pasy, kufr a vyplněný „white paper“, který nám prý dal nějaký voják.

„Příslušníka armády bychom si všimnuli, měl by vojenskou uniformu, žádný tam nebyl,“ bráníme se.

Mladík nám rukou ukazuje, kam se vrátit pro ono lejstro. Přicházíme k vojákovi, který se hned omlouvá, že nestál na určeném místě. Vyplníme potřebný dokument a odcházíme zpět za tím mladým celníkem. Teď už se tváří spokojeně a posílá nás na další kontrolu pasů nebo čeho, ani pořádně nevíme, a už vůbec netušíme, ke kterému okýnku jít. Od prvního nás posílají do pr…yč, tak zkoušíme jiné, pak ještě jedno, a bingo!

Prostě jeden velký chaos, ke kterému do značné míry sami přispíváme svou neznalostí. Příště budeme u vjezdu na hranice požadovat manuál, jak kolosem projít.

Nakonec přechod skutečně pokoříme, vstupujeme na území Ukrajiny – takovými pootevřenými železnými vraty – jako vraty do chléva. Patrně symbol, ať od Ukrajiny nečekáme příliš.

Romantické chvíle v Tunelu lásky

Po prvním noclehu pod širákem na Ukrajině můžeme s klidným svědomím prohlásit, že je v zemi bezpečno – alespoň kousek za hranicí. Jsme živí a zdraví. Proč bychom také měli být mrtví a nemocní tady na kraji, že jo? Ale člověk si pod pojmem Ukrajina představí ledacos… Přinejmenším dokud ji nepoctí svou návštěvou. Každopádně spaní pod hvězdami v Čečensku nebo Severní Osetii bude jistě kapku divočejší. Pobyt v hotelech a dalších podobných zařízeních rozhodně nepřipadá v úvahu, jedeme přece na dobrodružnou výpravu.

První zastávku na Ukrajině, pokud tedy nepočítám dnešní nocleh, představuje město Lvov. V centru nás láká vysoká věž, ze které musí být parádní výhled. Neváháme ani vteřinu a vydáváme se nahoru. Od určité výšky nad zemí asi každého člověka napadne, jestli dřevěné schody nemají už nejlepší léta za sebou a jestli opravdu udrží tolik živé hmoty. Ale při pohledu na zástupy bezstarostných turistů vesele šplhajících k vrcholu nemáme větší problém stavebnímu materiálu důvěřovat. Cítíme se podobně jako cestující na Titanicu – takové množství lidí tady přece umřít nemůže. Čtrnáctý duben roku 1912 se dnes naštěstí neopakuje.

Za namáhavý výškový výstup dostáváme odměnu v podobě dechberoucího výhledu na starobylé město. Vidíme celou plejádu pestrobarevných střech, mezi kterými vyčnívají nejrůznější věže. Upoutá nás kostel Proměnění Páně se třemi velkými černými kopulemi.

Jak dlouho už může stát? Určitě alespoň tři nebo čtyři století! A jací lidé jej stavěli? Chudí dělníci, kteří se snažili vydělat na suchý chléb pro svou početnou rodinu? Vždyť v té době ještě ženy rodily doma, kdy často dítě, matka nebo oba zemřely. V Evropě doznívala černá smrt, která měla na svědomí třetinu všech obyvatel. Ne, nechtěl bych v té době žít, to si nedokážu představit ani náhodou. Místo širokých silnic tudy jistě vedly vozové cesty, po nich běžně chodila hospodářská zvířata včetně zapřažených koní, okolo žebráci s nataženou rukou, nemající co jíst. Pohled do okolí vyloženě podněcuje představivost.

V dálce pozorujeme široký lesnatý pás, který svou sytě zelenou barvou dokresluje dokonalé panorama.

Vedle nás postává asi dvacet vojáků – rovněž obdivují působivý obrázek vznešeného města. Koneckonců jsou jenom lidé a chtějí se pokochat jako kdokoliv jiný.

Část návštěvníků si výhled na Lvov zpříjemňuje popíjením vodky a my pomalu začínáme vnímat první kulturní odlišnosti. V Česku jsem osobně nikdy neviděl, že by na městské vyhlídkové věži hned několik skupinek turistů konzumovalo alkohol. Ale třeba máte jiné zkušenosti, možná právě vy se napijete vodky pokaždé, když někam vystoupáte. Proč by ne? Nikoho nesoudím.

Výhled z věže, kostel Proměnění Páně v levé části

Vojáci na vyhlídce. I když beze zbraní konflikt s Ruskem asi nevyhrají…

Opustíme věž a vydáme se na nedalekou tržnici. Tam mimo jiné prodávají nejrůznější předměty posilující národní vědomí a odpor vůči Rusku. Například originální rohožky s obličejem ruského prezidenta Putina:

Otřete si nohy!

Pak navštívíme zrcadlové bludiště, protože nám nějaká malá holka strčila do ruky upoutávku a mě zaujal název Labyrint iluzí.

„To zní fakt lákavě! Co nás čeká?“ uvažuji nahlas.

Největším oříškem bylo přesvědčit Pavla, že se nebude nudit.

Navléknou nám mikrotenové rukavice podobné těm, které si můžete nasadit na benzínce při tankování nafty, aby vám nesmrděly ruce. Svůj obličej vidím aspoň ve stovce odrazů, nezbývá mi tedy nic jiného než jít po hmatu – k tomu máme koneckonců rukavice, abychom jim

všechno neopatlali. Po asi dvaceti osahaných zrcadlech zjišťuji, že nás dokonce sledují kamery.

Vycházím z labyrintu jako první díky použití metody Jdi pořád doleva. U východu mě ihned upoutá obří obrazovka. Promítají se na ní záběry z bludiště, aby se mohli ti nejrychlejší smát šnekům, kterým průchod příliš trvá. Okamžitě mi dochází, čemu se personál směje – sledovat Šupla zoufale hledajícího východ evidentně baví i zaměstnance, kteří ho vůbec neznají a vidí denně stovky zmatených chudáků ve svém doupěti chaosu.

My s Pavlem tušíme, že náš parťák bude bloudit i po zavíračce, a vydáváme se omrknout cukrárnu vedle. Obyčejně sladké nevyhledávám, ale teď chci vyzkoušet, jak umí péct za hranicemi. Voňavý nadýchaný dort s karamelovo-čokoládovou polevou se mi právě krásně rozplývá na jazyku, když slavnostně dorazí Šupl s nějakým nesmyslným vysvětlením, proč mu průchod tolik trval. Až teď si uvědomujeme, jak triviální je projít tou srandou v Praze na Petříně.

Opouštíme město a vydáváme se k atrakci Tunnel of love. Cestou mi nějaký chlápek odmítá prozradit její přesné umístění, dokud mu nepodám ruku na pozdrav.

„Martin, těší mě."

Spokojený Ukrajinec nás posílá směrem, kudy prochází nejvíce lidí, a během několika málo okamžiků dorazíme do cíle. Slavná železnice kolmo protíná příjezdovou silnici a na pravé straně vidíme dlouhou chodbu. Podél trati totiž rostou listnaté stromy, které se nad kolejemi dotýkají větvemi a tvoří tak zajímavý tunel.

Neváháme a vyrážíme na procházku. Jaká romantika, tři kluci v Tunelu lásky, že? Ironické myšlenky však poměrně rychle zažene neskutečné množství dotěrných komárů, za které by se nemuselo stydět ani slovenské město Komárno.

Ideální místo pro první rande

Ještě téhož dne poznáváme další, mnohem větší kulturní rozdíl, než který národ pije na vyhlídkách, a který ne. Systém čerpacích stanic, kdy musíte nejdříve sdělit požadované množství benzínu obsluze, potom zaplatit a teprve následně si můžete nechat natankovat, se ukazuje jako vyloženě špatný. Aspoň tehdy, pokud netušíte, jak velkou nádrž vlastně máte. Zkoušíme koupit padesát litrů benzínu a nevešel se. Podáváme tedy chlapíkovi velký dvacetilitrový plastový kanystr. Chlapík ovšem zbytek zaplaceného paliva odmítá nalít, že ze zákona nemůže. Slovům se snaží dodat váhu tím, že významně ukazuje na papír s danou informací, který někdo přilepil na stojan. Jako by takový list nemohl vytisknout kdokoliv.

„Máte nějaké pivo?“ ptá se zničehonic ten muž s tankovací pistolí v ruce. Podáme mu dvě plechovky Plzní.

„Czech beer!“ usmívá se spokojeně a bez dalších řečí naplní kanystr.

Pak se informuje, zda jsme politicky na straně Ukrajiny, nebo Ruska. Otázka mě skutečně překvapuje a raději jemně naznačuji, že zastáváme neutrální postoj. Moje odpověď jej příliš nezajímá a říká, že v Česku, tedy v Evropské unii, máme demokracii, a určitě podporujeme Ukrajinu. Nic nenamítáme, poděkujeme za dolití paliva a pokračujeme v cestě.

Po pár hodinách jízdy si vyměníme místa v autě, sedám si k volantu. Do třiceti vteřin nás staví policisté. Prý proč jsme si přesedli. Podivuji se nad nečekanou otázkou a snažím se jim vysvětlit, že se prostě střídáme, protože se člověk po určité době řízení unaví. Jeden ze strážců zákona si zatím prohlíží mou občanku, ani nevím, proč

jsem mu nepodal řidičák. Ale evidentně v tom nevidí žádný problém, a když nemůžeme najít malý techničák, usměje se a jemným pokynutím nás pošle dál. Začínáme mít místní policisty rádi.

Pochmurný Majdan

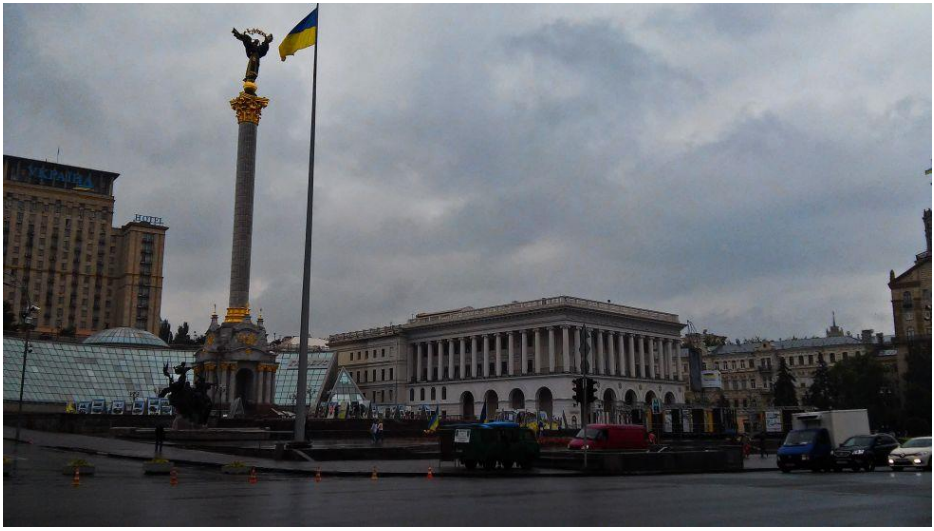

Náměstí Nezávislosti (Majdan)

Cestou do centra Kyjeva mučíme Fáčko, konkrétně spojku, která při neustálém řazení rychlostí začíná nebezpečně smrdět. Nekonečný čtyřstup dopravních prostředků se v oparu výfukových plynů posunuje jako obrovský hlemýžď, kterému beznadějně docházejí síly. Musíme odsud zmizet, pokud chceme zachovat alespoň polofunkčnost spojky.

„Měli jsme ji před takovou cestou vyměnit," mumlám si polohlasem.

Ale na tom jsme se shodli i před výpravou, jen se nikomu nechtělo pouštět se do složitějších operací.

Při první příležitosti ohromnou řadu aut opouštíme. Vjíždíme do bočních uliček a necháváme svůj osud napospas offline GPS navigaci, ať nás odsud vyvede. Ať nás uchrání všech gigantických kolon světa, kdy každé další vozidlo v dopravní zácpě znamená nový hřebíček do rakve Fáčka.

Navigace odvede bezvadnou práci, za chvíli už parkujeme kousek od náměstí Nezávislosti, kyjevského centra, jež se stalo místem vzpomínek na relativně nedávné občanské nepokoje. Jednalo se o sérii masových protestů, které po sobě zanechaly desítky mrtvých, jejichž tváře i s životními příběhy pronikly do sociálních médií a obletěly celý svět. Demonstrace začaly 21. listopadu 2013. Tedy den poté, co tehdejší druhá vláda premiéra Mykoly Azarova pozastavila přípravy podpisu asociační dohody. Ta měla posílit politickou a ekonomickou spolupráci mezi státy Evropské unie a Ukrajinou, což vyhovovalo občanům, ovšem vládě už tolik ne.

Všude na dnes již nechvalně známém náměstí pozorujeme živé fotografie z konfliktu, který mají Ukrajinci stále v čerstvé paměti. Na snímcích vidíme tisíce rozzuřených občanů, kteří nehodlají jen nečinně přihlížet, kam se jejich země ubírá. Křikem dávají najevo svou nespokojenost, nenechají se nikým ani ničím zastrašit. Do plic jim proniká štiplavý hustý dým valící se do okolí, není před ním úniku. Na zemi leží bezmocní ranění. Čtyři muži v tmavých pláštích odnášejí mladíka na provizorních nosítkách. Mladík má amatérsky zafixovanou nohu. Asi jen zlomenina, ale vypadá chudák dost bídně.

V představách dokončuji příběh – vidím, jak raněného z nosítek přemísťují do sanitky a odvážejí do nejbližší nemocnice. Po operaci se kolem lůžka začíná scházet rodina, zdravotní stav pacienta se však radikálně zhoršuje, mladík přestává vnímat svět, pomalu umírá.

Postupujeme dál. Naskýtá se nám opět pochmurný, ale zase trochu jiný pohled. Procházíme kolem rudých svíček naskládaných do obrovského nápisu „Sláva hrdinům, kteří padli za Ukrajinu!“ Všechny hoří, žádná není ponechána bez plamene, aby ztratila svůj význam.

K ponuré náladě Majdanu rovněž přispívají obrovské naducané šedivé mraky, které nám občas proti naší vůli dopřejí studenou sprchu. Přinášejí další smutek a beznaděj, které tu na nás už i tak dýchají na každém kroku z kolemjdoucích občanů uctívajících památky zemřelých.

Pod vysokým sloupem, na němž stojí socha ženy symbolizující ukrajinskou nezávislost, se nachází poměrně prostorný průchod. Povaluje se tam na matraci postarší muž v potrhaném obnošeném oblečení, na první pohled vidíme, že hygienické návyky příliš osvojené nemá, už na dálku smrdí. U nás bychom řekli bezdomovec. Starý tlačítkový mobil mu hraje vedle hlavy pomalé smutné písně. Za otrhancem visí okázalý nápis, který má všem kolemjdoucím sdělit – a také vykřičet do celého světa – proč tady tento neupravenec leží, proč se neválí někde jinde, na místě, kde by měl klid a snad i větší pohodlí: „Pokud zemřu, má mě na svědomí Putin.“ A před ním stojí dvě role toaletního papíru, jehož každý útržek zdobí hlava ruského prezidenta.

Celé chudákovo chování vnímám jako zoufalost, kdy se vzdává vlastní odpovědnosti za svůj osud. Jen fňuká a nesnaží se nic změnit.

Na druhou stranu měl pravděpodobně opravdu těžkou životní cestu, a tak se snažím ho dále nijak nesoudit. Každopádně si vzpomínám, že stejný toaleťák prodávali ve Lvově na tržnici:

Tady vám Putin může políbit pr…

Naproti dominantní soše stojí čtyřpodlažní budova, přes jejíž stěnu visí enormně velký plakát. Nejedná se však o drahou reklamu, nýbrž o ohromný nápis týkající se ukrajinské nezávislosti. Zakrývá část stavby, kterou demonstranti při nepokojích poničili a nikdo ji stále neopravil. Mám tušení, že ve špatném stavu budova ještě chvíli zůstane…

Celkově se v nás mísí pocity lítosti, zoufalství, ale i naděje, že bude zase lépe. Shodneme se, že už jsme viděli poměrně dost, doplníme zásoby potravin v nedalekém supermarketu a opouštíme Kyjev.

Při odjezdu jeden člen naší skupiny (kupodivu si nepřál být v knize jmenován) zapomněl odtáhnout ruční brzdu.

„Chlapi, nesmrdí tu něco?“ ožije najednou Pavel.

„Vůbec, asi něco z venku,“ odbude ho Šupl.

„Ku*va, nebrzdí to!“ vykřikne najednou zoufalý řidič a instinktivně sahá po ručce.

Docela blbé… Auto by brzdit určitě mělo, alespoň pokud má být jízda bezpečná. Šofér opatrně zastaví na prvním možném místě, není na co čekat. Od zadních kol vychází hustý dým. Teď co s tím nadělením? Naštěstí máme Pavla, který má spoustu nejrůznějších zkušeností. Ihned se ujme slova a vysvětluje, že pokud problémy způsobila zatažená ručka, stačí počkat, až kola vychladnou. Opět jsem se naučil něco nového a rozšiřuji si své skromné znalosti o opravách automobilů.

Máte dojem, že musel řidič zatáhnutou ruční brzdu ihned poznat? Že zablokovaná kola přece kladla odpor? Ale ne, jenom si někdy vyzkoušejte vlastnosti ruční brzdy vozů Škoda Favorit nebo Forman, a sami uvidíte!

Využijeme neplánované přestávky a uvaříme si kafe v jednom z prázdných prodejních stánků připomínajících ty naše pouťové. Postupně se u nás scházejí místní lidé, je jich víc a víc, jako bychom kávu snad prodávali. Nějaký žid s tou plackou na hlavě si hrozně chce povídat o České republice, přeje si vidět české peníze a nemůže uvěřit, že u nás cigarety stojí v přepočtu asi osmdesát korun, zatímco na Ukrajině ty nejdražší koupíte za dvacku. Nabízíme mu panáka slivovice. Ve vteřině vyprázdní kalíšek a žádá o přídavek. Objeví se

ochranka, ovšem nepřichází nás odtud vyhodit, ale popřát šťastnou cestu. Příjemní lidé, že?

Brzdy zchladly a fungují jako dříve – přesně, jak Pavel předpověděl. Vydáváme se na sever k ruské hranici, konkrétně do Šostky, kde plánujeme navštívit mého a Šuplova strýce, který tam už několik let pracuje. Objízdným manévrem se vyhneme východu Ukrajiny, kde stále probíhá ozbrojený konflikt, v němž proti sobě stojí ukrajinská armáda spolu s dobrovolníky z řad občanů na jedné straně a proruští povstalci podporovaní Ruskou federací na straně druhé. Navzdory uzavřenému příměří. Máme zdravý rozum, území Donbasu se zkrátka musíme vyhnout, přestože nás čeká zajížďka v řádu stovek kilometrů.

Zanedlouho Fáčko úplně vypoví službu, motor nechce naskočit. Zatímco přemítáme, jak naložit s paličatým strojem odmítajícím poslušnost, nebezpečně blízko se prořítí náklaďák a tlakovou vlnou nám téměř utrhne dveře, které kdosi nechal otevřené. O co hůře jdou teď zavírat, o to více se dají otevřít. Při úhlu devadesát stupňů řidič do auta vstupuje pohodlně jako do limuzíny. No a závadu jsme nenašli, ale už zase jedeme.